

PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG ARBENNIG

COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWYD YN NHŶ PENALLTA, YSTRAD MYNACH
DDYDD LLUN, 9 RHAGFYR 2019 AM 5.30PM.

YN BRESENNOL:

Y Cynghorydd T. Parry – Cadeirydd
Cynghorydd C. Andrews - Is-gadeirydd

Cynghorwyr:

A. Collis, W. David, A. Farina-Childs, Mrs B. Miles, J.E. Roberts, J. Simmonds a R. Whiting.

P. Marsden - Arweinydd ac Aelod Cabinet dros Addysg a Chyflawniad

Ynghyd â:

R. Edmunds (Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg a Gwasanaethau Corfforaethol), K. Cole (Prif Swyddog Addysg), S. Richards (Pennaeth Cynllunio a Strategaeth Addysg), S.Harris (Pennaeth Dros Dro Gwasanaethau Gwella Busnes a Swyddog Dros Dro S151), P.O'Neil (Uwch Reolwr Gwasanaethau Ieuencid), J. Southcombe (Rheolwr Cyllid), C. Forbes-Thompson (Pennaeth Gwasanaethau Caffael) a C. Evans (Swyddog Gwasanaethau Pwyllgor)

Hefyd yn Bresennol:

Aelodau Cyfetholedig: Mr D. Davies (Cymdeithas Llywodraethwyr Caerffili), J. Havard (NEU) a Mr R. Morgan (Rhiant-Lywodraethwyr).

1. YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorwyr P. J. Bevan, D. Hardacre, D. Havard, M.P. James, Mrs G.D. Oliver, R. a Mr M. Western (Cynrychiolydd Comisiwn Archesgobaethol Eglwys Uniongred Rwsia Caerdydd dros Addysg), M. Barry (Cynrychiolydd Rhiant-Lywodraethwr) a P. Ireland (NEU).

2. DATGANIADAU O FUDDIANT

Ni chafwyd datganiadau o fuddiant ar ddechrau'r cyfarfod, nac yn ystod y cyfarfod.

3. CYNIGION CYLLIDEB DRAFFT 2020/21

Croesawodd y Pwyllgor Mr S. Harris, Pennaeth Dros Dro Gwasanaethau Gwella Busnes a Swyddog Dros Dro S151, a roddodd drosolwg i'r Pwyllgor o adroddiad cynigion Cyllideb Ddrafft 2020/21, a gyflwynwyd i'r Cabinet ar 13 Tachwedd 2019, a rhoddodd rywfaint o gyd-

destun i'r heriau ariannol y mae'r Awdurdod yn parhau i'w hwynebu oherwydd y rhaglen galedi barhaus.

Nodwyd bod manylion y Setliad Ariannol Llywodraeth Leol Dros Dro fel arfer yn cael eu cyhoeddi gan Lywodraeth Cymru ddechrau mis Hydref bob blwyddyn. Fodd bynnag, oherwydd cyfuniad o'r ansicrwydd parhaus ynghylch Brexit, yr oedi o ran cynnal adolygiad gwariant Llywodraeth y DU, a'r Etholiad Cyffredinol sydd ar ddod; gohiriwyd cyhoeddiad Setliad Ariannol Llywodraeth Leol Dros Dro ar gyfer 2020/21.

Esboniodd y Swyddog, ar adeg ysgrifennu'r Adroddiad Cynigion Cyllideb Drafft, y rhagwelwyd y byddai'r Setliad Dros Dro yn cael ei gyhoeddi ar 26 Tachwedd 2019. Fodd bynnag, cadarnhawyd ers hynny gan Lywodraeth Cymru na fydd manylion y Setliad Dros Dro bellach yn cael eu rhyddhau tan 16 Rhagfyr 2019.

Er mwyn sicrhau bod digon o amser yn cael ei ddyrannu i ymgynghori ar gynigion cyllideb drafft y Cyngor ar gyfer 2020/21, mae'r Cabinet wedi cymeradwyo'r gyllideb ddrafft a'r cynigion arbedion cysylltiedig cyn cyhoeddi'r Setliad Ariannol Llywodraeth Leol Dros Dro.

Defnyddiwyd y cynigion cyllideb drafft fel man cychwyn ar y Cynllun Ariannol Tymor Canolig a gyflwynwyd i'r Cyngor ar 21 Chwefror 2019. Dangosodd hyn ofyniad arbedion amcanol ar gyfer 2020/21 o £15.658miliwn yn seiliedig ar wybodaeth a oedd ar gael ar yr adeg honno. Ers hynny mae'r sefyllfa a ragwelir ar gyfer 2020/21 wedi'i hadolygu ac yn seiliedig ar wybodaeth wedi'i diweddarau, ac mae cyfres ddiwygiedig o dybiaethau wedi arwain at ofyniad arbedion rhagamcanol wedi'i ddiweddarau o £8.485miliwn, sy'n ostyngiad o £7.173miliwn ar y sefyllfa yr adroddwyd arni yn Chwefror 2019. Y prif resymau dros y gostyngiad sylweddol hwn yn y gofyniad cynilo yw:

- Sefyllfa arian gwastad dybiedig mewn perthynas â'r cyllid craidd a gawn gan Lywodraeth Cymru.
- Rhagdybiaeth y bydd pwysau costau mewn perthynas â Phensiynau Athrawon yn cael eu hariannu'n llawn ;ac
- Cynnydd arfaethedig yn Nhreth y Cyngor 2017/18

Nodwyd bod manylion yr arbedion arfaethedig gwerth cyfanswm o £8.845miliwn wedi'u darparu yn Atodiad 2 o adroddiad y Cabinet. Er mwyn cyfyngu ar yr effaith ar wasanaethau rheng flaen lle bynnag y bo modd, sicrhawyd yr aelodau bod y ffocws wedi bod ar ddarparu effeithlonrwydd a thrwy wneud pethau'n wahanol. Fodd bynnag, ni fydd yn bosibl cyflawni cyllideb gytbwys heb orfod gwneud rhai penderfyniadau anodd ac yn anffodus mae'r Cynigion Cyllideb Ddrafft yn cynnwys gostyngiadau gwasanaeth arfaethedig a thoriadau gwerth cyfanswm o£3.708miliwn.

Esboniodd y swyddogion o ran yr amcangyfrif ariannol ar gyfer y blynyddoedd i ddod, roedd y Cynllun Ariannol Tymor Canolig a gyflwynwyd i'r Cyngor ym mis Chwefror 2019 yn dangos gofyniad arbedion posibl o £44miliwn am y cyfnod pedair blynedd 2020/21 i 2023/24. Mae cryn ansicrwydd ynghylch y sefyllfa ariannol wrth symud ymlaen. Mae Llywodraeth y DU wedi cwblhau adolygiad gwariant ar gyfer 2020/21 yn unig ar hyn o bryd, felly nid oes unrhyw arwydd o lefelau cyllido tebygol yn y tymor canolig i hirdymor. Gyda hyn mewn golwg, diweddarwyd y CATC yn seiliedig ar wybodaeth gyfredol a set ddiwygiedig o dybiaethau, sy'n arwain at ofyniad arbedion disgwylidiedig o £27miliwn ar gyfer y cyfnod pedair blynedd 2021/22 i 2023/24. Amlinellwyd manylion pellach ar eu cyfer yn Atodiad 3 o adroddiad y Cabinet.

Diolchodd y Pwyllgor Craffu i'r Swyddogion am yr adroddiad ac aeth y drafodaeth ymlaen.

Wrth nodi'r pwysau cyllidebol sy'n wynebu gwasanaethau, canmolodd Aelod y Gyfadran Addysg am gyhwyn ail gam cynigion Band B Ysgolio yr 21ain Ganrif.

Gofynnodd Aelod am wybodaeth bellach ynghylch tynnu safleoedd patrôl Croesfannau Ysgolion nad ydynt bellach yn cwrdd â'r meini prawf safonau cenedlaethol, fel yr amlinellwyd ar dudalen 18 yr adroddiad. Esboniodd swyddogion y byddai'r eitem yn cael ei thrafod ym Mhwylgor Craffu'r Amgylchedd a Chynaliadwyedd yfory, ond fe wnaethant egluro bod cynnig i dynnu'r gwasanaeth o safleoedd lle nad yw'r safonau'n cael eu bodloni a lle bu swyddi gwag hirdymor, ond bydd pryderon yn cael eu bwydo yn ôl at y Swyddog arweiniol cyn y cyfarfod.

Codwyd ymholiad pellach mewn perthynas ag a gafodd gwerthusiad ei chynnal ar gyfer ysgolion y cafodd y gwasanaeth ei dynnu yn ôl wrthynt. Nid oedd swyddogion yn gallu darparu'r wybodaeth yn y cyfarfod, ond byddai'r wybodaeth yn cael ei chylchredeg yn dilyn y cyfarfod.

Yn dilyn ystyriaeth a thrafodaeth, cynigiwyd ac eiliwyd bod yr argymhelliad yn yr adroddiad yn cael ei gymeradwyo. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol drwy godi dwylo.

PENDERFYNWYD y dylid nodi cynnwys yr adroddiad a chynnwys sylwadau'r Pwyllgor Craffu Addysg fel rhan o'r broses ymgynghori ffurfiol.

4. CYNLLUN ARIANNOL TYMOR CANOLIG - CYNIGION ARBEDION AR GYFER 2020/21

Rhoddodd yr adroddiad fanylion i Aelodau'r Pwyllgor Craffu Addysg am gynigion arbedion y Gyfadran ar gyfer 2020/21 sy'n ofynnol i gefnogi Cynllun Ariannol Tymor Canolig yr Awdurdod.

Roedd yr adroddiad yn darparu manylion cynigion arbedion ar gyfer 2020/21 yn ymwneud ag Addysg, Dysgu Gydol Oes ac Ysgolion yn unig. Nododd yr aelodau fod y cynigion drafft wedi'u cyflwyno i'r Cabinet ar 13 Tachwedd 2019, gan ganiatáu ar gyfer cyfnod ymgynghori cyn penderfyniad terfynol gan y Cyngor ar 20 Chwefror 2020.

Cyfeiriwyd y Pwyllgor at gynigion arbedion y Gyfadran ar gyfer 2020/21, a oedd yn cynnwys ysgolion, a'r cyfanswm oedd £2.716miliwn a gafodd eu crynhoi'n themâu; Bod yn fwy effeithlon - darparu arbediad arfaethedig o £0.471miliwn, Gwneud Pethau'n Wahanol - darparu arbediad arfaethedig o £0.112miliwn a Gostyngiadau/Toriadau i Wasanaethau - gan ddarparu arbediad arfaethedig o £2.133miliwn. Darparwyd dadansoddiadau manwl pellach yn adroddiad y Swyddog.

Diolchodd y Pwyllgor Craffu i'r Swyddogion am yr adroddiad ac aeth y drafodaeth ymlaen.

Wrth ystyried Templed Cynnig Arbedion Cynllun Ariannol Tymor Canolig yn Atodiad 3 yr adroddiad, gofynnodd Aelod am wybodaeth bellach am yr Egwyddorion Gunning. Cytunodd swyddogion i anfon rhagor o wybodaeth i'r Pwyllgor yn dilyn y cyfarfod.

Cafwyd trafodaethau ynghylch y Gwasanaeth Ieuentid gan nodi fod adroddiad wedi'i gyflwyno yn ystod y cyfarfod blaenorol i gymeradwyo parhad y cynllun peilot ar gyfer y Gwasanaeth Ieuentid. Codwyd pryderon ynghylch goblygiadau'r toriadau a'r effaith ar y model peilot. Esboniodd y swyddog y bydd y peilot yn parhau i redeg, yn unol â'r trafodaethau'r cyfarfod diwethaf, fodd bynnag, mae'n bwysig dod i benderfyniad mewn perthynas â ffordd ymlaen ar gyfer y Gwasanaeth Ieuentid gan nad yw'r trefniadau presennol yn gynaliadwy yn y tymor hir. Sicrhawyd yr aelodau bod cyflwyno'r cynllun peilot ar draws y fwrdeistref yn fforddiadwy, ynghyd â pharhad yr arfer gyfredol, fodd bynnag, bydd angen penderfyniad maes o law ynghylch y fformat a ffefrir ar gyfer y gwasanaeth gan nad yw'n gynaliadwy i redeg y gwasanaeth Ieuentid a'r cynllun peilot ar yr un pryd yn yr hir dymor.

Trafododd y Pwyllgor y cynnig i gymhwyso toriad o 2% i gyllideb Ysgolion a gofynnwyd am eglurhad ar y goblygiadau i ysgolion. Nodwyd y byddai'r gostyngiad o 2% yn cael ei gymhwyso i'r gyllideb gyffredinol o £2,060mil, cyn defnyddio'r fformiwla, sy'n seiliedig ar faint yr ysgol a nifer y disgyblion ac ati, i bennu'r gyllideb gyffredinol fesul ysgol. Cafwyd

trafodaethau pellach ynghylch dyraniadau cyllideb a goblygiadau i ysgolion unigol, sydd eisoes dan bwysau i gynnal cyllideb gytbwys, ond sicrhaodd Swyddogion yr Aelodau fod gwaith wedi bod ar y gweill gyda Phrifathrawon dros y misoedd diwethaf i gynorthwyo a chefnogi ysgolion.

Cododd Aelod bryderon am les staff addysgu a staff nad ydynt yn dysgu, gyda phwysau ychwanegol oherwydd lleihau cyllidebau a staff yn colli eu swyddi. Esboniodd y swyddogion mai'r ysgol sy'n rheoli hyn, fodd bynnag, mae nifer o fentrau'n cael eu mabwysiadu a'u rhannu ar draws ysgolion fel gorffen am 4pm ar ddyddiau Gwener a diwrnodau Lles, er mwyn sicrhau bod staff yn cael cefnogaeth a'u bod yn hapus.

Codwyd pryderon ynghylch y gostyngiad yn nifer y swyddi yn y Gwasanaeth Cerdd, a'r goblygiadau y bydd hyn yn eu cael ar wasanaeth gwerthfawr. Esboniodd swyddogion, er nad yw hwn yn wasanaeth statudol, ei fod yn wasanaeth gwerthfawr ac mae'r Cyngor wedi ymrwymo i barhau i gefnogi'r gwasanaeth lle bo hynny'n bosibl. O ran y cynigion cyllidebol ar gyfer y gwasanaeth, mae'r gostyngiadau o ganlyniad i ymddeoliad a dywedwyd wrth yr Aelodau y bu gostyngiad yn y galw am ddysgu offerynnau cerdd traddodiadol. Mae hyn yn rhoi cyfle i ad-drefnu'r mathau o addysgu a gynigir i ateb y galw cynyddol ar y gwasanaeth am gerddoriaeth boblogaidd fodern.

Wrth drafod y cynigion ynghylch y Gwasanaeth Llyfrgelloedd, codwyd pryderon ynghylch diogelwch a gweithio'n unigol ar draws y safleoedd arfaethedig. Esboniodd swyddogion fod y cynnig hwn wedi'i dreialu mewn lleoliadau eraill yn llwyddiannus ac felly teimlwyd ei fod yn briodol. Ychwanegodd swyddogion y rhoddwyd ystyriaeth i amseroedd agor a lleoliad safle ar gyfer y cynnig a chynhaliwyd asesiadau lechyd a Diogelwch, yn ogystal â bod archwiliadau safle llawn a botymau panig wedi'u gosod lle bo angen. Sicrhawyd yr aelodau bod y cynnig wedi cael ei ystyried er mwyn cynnal y gwasanaeth a'r amseroedd agor cyfredol gymaint â phosibl.

Trafododd yr aelodau y setliad terfynol arfaethedig ac awgrymwyd pe bai'r Cyngor yn derbyn unrhyw gyllid ychwanegol y dylai'r gostyngiad cyllid arfaethedig o 2% ar gyfer Ysgolion, naill ai gael ei leihau neu ei dynnu'n ôl er mwyn lleihau'r pwysau cyllidebol.

Yn dilyn ystyriaeth a thrafodaeth ac yn amodol ar argymhelliad yn cael ei wneud i'r Cabinet a'r Cyngor, pe derbynnir unrhyw arian ychwanegol, rhoddir blaenoriaeth i gyllidebau'r Ysgolion i leihau neu ddileu'r gostyngiad arfaethedig o 2% yn y gyllideb. Cytunwyd ar hyn yn unfrydol drwy godi dwylo.

ARGYMHELLWYD i'r Cabinet a'r Cyngor y dylid dyrannu unrhyw Gyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru i'r Gyfadrannau Addysg i leihau neu ddileu'r gostyngiad arfaethedig o 2% yn y gyllideb ar gyfer ysgolion a nodi sylwadau'r Pwyllgor Craffu Addysg fel rhan o'r broses ymgynghori ffurfiol.

Daeth y cyfarfod i ben am 6.26pm

Wedi'i gymeradwyo fel cofnod cywir ac yn amodol ar unrhyw ddiwygiadau neu gywiriadau y cytunir arnynt ac a gofnodir yng nghofnodion y cyfarfod a gynhelir ar 13 Ionawr 2020, cawsant eu llofnodi gan y Cadeirydd.